

FORSLAG OM Å ETABLERE GPS-PEILER SOM SIKKERHETSVERKTØY UNDER FUGLEHUNDPRØVER.

De senere år har det som kjent blitt vanlig å benytte GPS under jakt og trening med alle typer hunderaser. Noen raser benytter også dette under jaktprøver for sine hunder med stort hell.

Det er et større fokus på dyrevelferd i dagens samfunn enn noen gang tidligere, og vi jegere og jakthundfolk har et kritisk blikk på oss. Dette må vi ta på alvor, og jobbe aktivt med av flere årsaker.

Vi foreslår derfor at GPS innføres som et sikkerhetsverktøy for alle typer fuglehundprøver. Dette for å ivareta hundenes sikkerhet, og dermed ivareta hundevelferden. Av og til blir en hund borte på våre prøver, noe som kan resultere i timer og enkelte tilfeller dager med leting fra både fører og frivillige, innleiing av droner osv. Underveis utsettes hund og eier for et stort stress. Hunder er også funnet vandrende langs veier og kan skape farlige trafikksituasjoner. Ved hjelp av et sikkerhetsverktøy som GPS vil hunden bli raskt funnet og ivaretatt.

Hensyn til reindriftnæringen, andre beitedyr og vilt.

Det er selvsagt størst sjanse for at en hund blir borte på en feltprøve. Men det skjer også av og til at en hund kommer på avveie på apportprøver, særlig i forbindelse med sporapport. Disse prøvene avholdes i båndtvangsperioden hvor det er dyr på utmarksbeite, og i en sårbar tid for annet vilt.

Det er derfor avgjørende å få raskt kontroll på hunder som kommer på avveie.

Noen av våre høyfjellsprøver foregår i områder med reindrift. En hund som er borte i et reindriftsområde vil ved bruk av GPS raskt bli lokalisert og hentet ut. Dette skaper trygghet for både dyr og samarbeidspartnere som vi er avhengig av å ha et godt forhold til.

En bonus er også, selv om vi ikke vil benytte GPS sporingen til dømming, kan det muliggjøre bruk av anonymisert data i etterkant av prøven, til å dokumentere den aktuelle prøvens faktiske bruk av terrenget. Det forekommer jo tabloide oppslag om at det slippes tusenvis av hunder fritt inn i ulike terreng, når virkeligheten er noe helt annet.

Å være transparente er ufattelig viktig for fremtiden for denne sporten.

Ved å innføre bruk av GPS på våre prøver, øker vi sikkerheten betraktelig og vi viser både for våre deltagere og omgivelsene at vi tar hundevelferd på alvor, i tillegg til at vi også tar hensyn til annet dyreliv og samfunnet ellers. Noe som vi er forpliktet til.

Jfr. bl.a. Lov om forsvarlig hundehold:

§ 1. Lovens formål.

Loven har til formål å bidra til å fremme et aktsomt hundehold som ivaretar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden.

§ 3. Generelt aktsomhetskrav.

Hundeholderen skal

c. sikre trygghet for hunden, folk og andre dyr ved å holde hunden under forsvarlig tilsyn, og håndtere hunden på en slik måte at den får dekket individuelle behov.

Videre i Lov om dyrevelferd:

§ 1. Formål

Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr.

§ 3. Generelt om behandling av dyr.

Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdi de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødig påkjenninger og belastninger.

Ved å benytte GPS på fuglehundprøver vil vi oppfylle kravene i både Lov om forsvarlig hundehold, og Lov om dyrevelferd fordi dette vil i stor grad bidra til et aktsomt hundehold hvor vi ivaretar hundenes sikkerhet, og hundene unngår unødige påkjenninger og belastninger som det er å bli borte i skog og fjell.

Gjennomføring

Vi ønsker å presisere at GPS kun skal benyttes i det en hund blir borte. Fører melder fra til dommer at fører ønsker å få bruke GPS for å spore hundens lokasjon. I det øyeblikket fører ber om slik bistand, er hunden naturligvis ferdig bedømt.

Verktøyet skal **ikke** benyttes til å dømme hunden, og tilgang oppbevares hos dommer eller i sekretariat, avhengig av hvilken teknisk løsning man benytter.

Forslagstillerne jobber med å kartlegge flere løsninger, men det er klart at det finnes allerede flere alternative teknologier som vil løse behovet.

Eksempelvis Garmin Hundepilere eller små GPS sporingsenheter brukt for containere, utstyr, biler mm.

Se **Vedlegg B** for mer teknisk informasjon, kostnadsbilde med mer.

Prøveprosjekt

Vi foreslår etablering av ett 1-årig prøveprosjekt med nødvendig dispensasjoner til reglementet hvor det gis rom for å praktisere gjennomføringen slik tenkt.

Oppstart høsten 2025, avslutning etter endt vinter 2026.

Evaluering av prøveprosjektet vil være klart for Fuglehundtinget 2026, med mål om snarlig innføring av prosjektets reviderte gjennomføringsmodell.

Målet med prosjektet er å danne seg et svar på valg av teknisk løsning, og praktisk bruk av systemet. Samt opplæring og gjennomføring fra arrangør og dommere samt tilbakemelding og innspill fra prøvedeltagere.

Se **Vedlegg A** for ytterligere beskrivelse av prøveprosjektet.

Risiko og betraktninger

I **Vedlegg C** belyses risiko, betraktninger og mulige svakheter.

Opprop

I Vedlegg D kan man finne informasjon om et Opprop omkring temaet.

Avslutning

Vi ønsker å bedre hundevelferden under jaktprøver, og med innføring av et slikt sikkerhetsverktøy så gjør man det. Samtidig arbeider man proaktivt med omdømme og det etterlatte inntrykket av fuglehundsporten ut mot grunneiere, interessenter og samfunnet ellers.

Man snakker ikke bare om viktigheten av dyrevelferd, man er faktisk med på å øke den i praksis. Å innføre dette prøveprosjekt dreier seg, etter vår mening, om vilje til å gjennomføre, ingenting annet.

Forslagstillerne insisterer at prøveprosjektet igangsettes for sesongen 25/26.

Vennlig hilsen

Trond Lereng
10/12 2024

Bernt Nor
Strømmen 10/12 2024

Takk til de som har hjulpet med innspill underveis.

Vedlegg A

Prøveprosjekt - Forslag

Formål – Bedre hundevelferden

Mål – Få erfaring med bruk av GPS-sporing under jaktprøver som sikkerhetsverktøy. Forfatte en evaluering og forslag til implementering av nevnte system.

Hvordan

Vi foreslår etablering av ett 1-årig prøveprosjekt. Vi ber om at det gis nødvendig dispensasjoner til reglementet hvor det gis rom for å praktisere gjennomføringen slik tenkt.

FKF kan selvsagt endre detaljer til prøveprosjektet som dere ønsker, både til eierskap og prosjektgrupper. Det viktige er å forstå essensen.

Varighet

Oppstart høsten 2025, avslutning etter endt vinter 2026.

Evaluering av prøveprosjektet vil være klart og overlevert FKF i god tid før Fuglehundtinget 2026, med mål om snarlig innføring av prosjektets reviderte gjennomføringsmodell.

Hvem - forslag

Styringsgruppe – Trond Lereng og Bernt Nor

Prosjektgruppe – 3 til 5 frivillige personer. Gruppen er under etablering, klar til Fuglehundtinget 2025. Det er denne gruppen som er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen, bistand og materiell ut mot arrangører og backup-peilere, evaluering, opplæring o.l.

Omfang av prøver

Vi foreslår 2 prøver i sør, 2 i midt og 2 i nord. Både høst høyfjell og skog, samt vinterprøve. Vi mener FKF er rett instans til å velge hvilke prøver som skal delta i prosjektet.

Hvilke partier?

1 Parti pr prøve per dag. Uavhengig av klasse, altså både UK, AK og VK partier kan brukes. Arrangør bestemmer hvilke parti som skal benyttes.

Omfang av enheter – antall enheter i bruk og backup.

Vi vet at GPSer og halsbånd finnes tilgjengelig i stort omfang i hele miljøet, fra arrangører til deltagere. Det vil kreve liten innsats å låne disse fra frivillige under gjennomføringen, enten fra arrangørens komite, andre frivillige eller deltagere. Alternativt stiller prosjektgruppen også opp med utstyr til låns, da må det bes om tilgang på dette minst 3 uker før prøven.

3 enheter per prøve. 2 til hvert parti med 1 i backup, alle ut i felt.

Godkjente peilere & sporingsenheter

Til bruk under prøveprosjektet godkjennes følgende utstyr fra Garmin,

Peilere: Alpha10, 100, 200(i) og 300(i).

Hundebånd: T5, T5 Mini, T20

<https://support.garmin.com/en-US/?faq=Hc10MmDH0TAgZb9f439S06>

og som satelittsporingsenhet; SPOT Trace.

<https://www.findmespot.com/en-gb/products-services/spot-trace>

3 slike SPOT enheter blir kjøpt inn av prosjektgruppen på egen regning og vil fordeles til de ulike jaktprøvene for å teste en annen teknisk løsning enn Garmin.

Midler – Hvem betaler enhetene og løpende kostnader?

Prosjektet ber ikke om midler til gjennomføring. Men er avhengig av å få lånt Garmin utstyret under de aktuelle prøvene. Vi opplever at flerparten av fuglehundeiere har tilgang på GPS-peilere og bånd, og tror at det er enkelt å få tilgang på 3 sett til bruk under prøven.

Reglement

Arrangør er ansvarlig for GPS under prøver.

Arrangør bestemmer hvilke partier som vil ta del i prosjektet

Arrangør er ansvarlig for å bytte ID på Garmin bånd og peiler før opprop hver dag, dette for å hindre at andre enheter skal koble seg på

Fører i parti kan fritt velge å ikke ha GPS på sin hund.

Under partiet er Garmin hundebåndene påskrudd, mens Garmin GPS-peilerne avskrudd og plassert i dommerens sekk.

GPS skal kun brukes til å lokalisere bortkommen hund, ikke til bedømming av hund.

Ved bortkommet hund er det fører som ber om bistand. I det øyeblikket at GPS-peiler bes om, er hund ferdig bedømt. Den håndholdte skrues på først når hunden skal lokaliseres.

Ved bruk av SPOT Trace satelittsporingsenhet og ikke Garmin, er denne påskrudd under hele prøvedagen og sekretariatet kontaktes hvis fører ber om bistand.

Fører trekker ut av parti og henter hund og levere tilbake bånd hvis mulig.

Dommer utleverer nytt bånd til neste hund og fortsetter prøven.

Ved eventuelle brudd på reglementet så er dette allerede ivaretatt i hht NKK`lover – kap. 7 Disiplinærreaksjoner m.m., jfr. Også Dommerhåndbokas pkt. 1.4.1 - Opptreden og disiplinærforhold.

Evaluering

Hvert parti har fått utlevert et skjema for tilbakemelding. Dette skal fylles ut og leveres arrangør ved partislutt hver dag. Disse skjemaene skal så skannes og sendes prosjektgruppa innen jaktprøvens slutt.

Evalueringene samles inn og går inn i en totalvurdering som fremlegges FKF ved prosjektslutt.

Vedlegg B

Teknologi

Det er to type løsninger som for øyeblikket virker mest aktuelt.

- 1) Den vanlige VHF + GPS-peiler og halsbåndbånd.
Typisk en Garmin-peiler med tilhørende halsbånd. En liten brikke på halsbåndet bruker satellitter til å kalkulere nøyaktig posisjon, en antenne sender denne posisjonen over VHF til en håndholdt enhet (peiler). En batteripakke holder liv i halsbåndet i mange timer, om ikke dager avhengig av modell. Kost nytt sett Alpha 300i og T20 bånd, ca 11-12.000 kr.

- 2) Et annet alternativ er en satellittsporingenhet som brukes av næringslivet og private til sporing av kjøretøy, containere, verktøy, ryggsekker e.l. Posisjonen til enheten vises på en nettside som kan aksesseres ved hjelp av en PC eller mobiltelefon. Enheten er vanntett IPX7 og driftes av oppladbare batterier. Enheten er 5x7x2cm og veier 90gram.

Kostnad: ca 1700 kr / stk. 180 kr / mnd. (Kan pauses)

<https://www.findmespot.com/en-gb/products-services/spot-trace>

Alternativ 1.

Fører har med egen håndholdt GPS-peiler og halsbånd.

Dommer får håndholdt enhet av fører ved slipp og oppbevarer avslått peiler i ryggsekken mens halsbånd er påskrudd og aktivt ved slipp.

Fordeler

Fører er selv ansvarlig for å ha peiler og halsbånd oppdatert og ladet. Kostnaden til utsyr tilfaller også fører. Fører kan selv velge å benytte GPS-peiler eller ikke.

Svakheter

Det er teknisk mulig å koble flere peilere til et halsbånd. Så selv om én peiler er skrudd av og lagt i sekken, kan halsbåndet peiles med annen enhet – og lokasjonsinformasjon mottas på en klokke.

Løsning: Ved at dommer endrer ID på halsbånd og peileren før prøvestart, vil derimot eventuelt andre enheter miste sin tilgang. Dette er meget enkelt og er gjort på 30 sekunder. Avhengig av modell er det litt ulike menyer for å utfører endringene.

<https://support.garmin.com/en-US/?faq=Hc10MmDH0TAgZb9f439S06>

Alternativ 2.

Arrangør har 2 GPS-peilere og halsbånd til hvert parti.

Arrangør stiller med utstyr

Fordeler

Dommere slipper å bruke tid på opprop i felt til å endre ID på peiler/halsbånd.

Alle i partiet får samme utstyr.

Svakheter

Arrangør bærer ansvar for å ha peiler og halsbånd oppdatert og ladet. Kostnaden til utsyr tilfaller også arrangør. Går det 5 partier med to sett i hver, blir kostnaden betydelig. Det gir 10 peilere og halsbånd til en samlet kostnad på ca 110.000, før forsikring mm.

Alternativ 3.

Arrangør stiller med mindre satelittsporingsenhet

Her stiller arrangør med 2 halsbånd eller dekken, med en lomme til en liten sporingsenhet. (5x7x2 cm, 90gr). Batterikapasiteten er ved 5 minutters intervall på imponerende 2-4 mnd avhengig av terreng og temperatur.

Fordel

Alle får samme sikkerhetsnivå. Enheten tar liten plass. Lav investeringskostnad.

Svakhet

Når sporing av hund skal foregå, krever det mobildekning for å kunne gå inn på nettsiden. Eventuelt må man gå til et sted med dekning, og så ringe sekretariatet som logger seg inn på nettsiden og formidler lokasjon av hunden til deltager/dommer.

Det finnes også andre alternativer som prøveprosjektet kan utarbeid underveis.

Vedlegg C

Risiko og betraktninger

Noen betraktninger rundt bruk av GPS enheter under jaktprøve.

Det er ukjent teknologi

Nei det er ikke ukjent teknologi og bruken av GPS bånd og peilere er meget høy i alle jakthundmiljøer, inkludert fuglehundmiljøet. Garmin, Tracker, WeHunt, SPOT, mflr har store brukermasser. Vi mener dette er testet så mye igjennom bruk og prøver, at vi ikke kan sette spørsmålstegn ved det.

Fører kan bruke en Garmin-klokke for å se hunden

Nei det kan ikke fører, av flere årsaker.

1. Vi bruker ikke føreres Garmin enhet, som er eventuelt parkoblet med han eller hennes klokke. Men om fører skulle stille med egen peiler og bånd, vil endring av ID og skru av kringkastning, gjøre det umulig å koble på ny.
2. Det krever fysisk nærhet til peileren for å kunne parkoble en klokke. Arrangøren sitter på peilerene.
3. Under prøven er Garmin mottakeren (peileren) er skrudd av og ligger i sekken til dommeren. Det er den som kommuniserer med klokkene, ikke hundebåndet.
4. Dog ID / Share Codes er endret før opprop slik at en eventuelt Garmin peiler nr to, heller ikke har kontakt med halsbåndet.

Endre Garmin Dog ID / Share Codes er vanskelig

Nei det er lett. Det er en operasjon som tar 15 sekunder. Arrangøren mottar skriftlig instruks på hvordan dette kan gjøres på alle de ulike godkjente modellene.

Føreren kan jukse med Garmin

Nei, Da må vedkommende vite gjette hvilken kode som blir generert når man endrer Dog ID i systemet for akkurat den aktuelle dagen. Ny delingskode består av fem siffer, noe som gir 1:100.000 muligheter. Deretter må vedkommende skjule bruken av GPSen under slippet.

Vi ser på dette som et usannsynlig scenario.

Dommeren kan jukse med Garmin

Nei dommeren kan heller ikke jukse, verken til fordel eller ulempe for fører. Peileren ligger skrudd av i sekken og det er kun fører som kan be om stopp i slippet og at GPS skal skrues på.

SPOT Trace

Ved bruk av SPOT Trace unngår man all bruk av håndholdte peilere i partiet, endring av ID osv.

Det er en selvstendig satelittsporingsenhet som brukes til å spore containere, utstyr, biler, båter etc.

For å se lokasjonen til enheten, bruker man en APP som da krever internettdækning. Selve enheten krever altså ikke mobildekning, men appen for å lokalisere enheten gjør det.

Det betyr at verken dommer, fører eller noen andre enn de som har tilgang til appen kan se enheten. Som i dette tilfellet bør være sekretariatet.

Men det betyr at i de tilfeller som SPOT Trace brukes, så må deltaker kontakte sekretariatet for å få hjelp til å lokalisere hunden. Om partiet går en prøve i et område uten mobildekning, slik at kontakt med sekretariatet blir vanskelig – anbefales bruk av Garmin basert utstyr.

Dette vet arrangørene best.

De som misbruker strømmebånd får en fordel

Et eksempel vi har hørt for at det IKKE bør innføres GPS er at et større halsbånd med stort batteri kan minne om et strømmebånd brukt til aversjonsdressur, og at man kan tenke at noen hunder da vil reagere roligere under en jaktprøve da de forbinder GPS halsbåndet med et strømmebånd.

For det første er ikke en slik påstand dokumentert, vi finner ingen studier som underbygger det. Samtidig er vi sterkt overbevist om at hundevelferd for alle deltagere trumfer frykten for at noen 1) bruker ulovlig strømmebånd i sin dressur, og 2) dette har en beviselig effekt under en jaktprøve.

Fører skal være i kontakt med sin hund

Det er også poenget om at en fører skal være i kontakt med sin hund, lese biotop, trene og forstå god reviering, og at man ved bruk av GPS kan ende med å ikke ha den kontakten man burde. Det er fortsatt veldig sant, men det er den enkeltes førers valg om hvordan man velger å trene og jakte med sin hund. Vi har ingen håndfaste tall, men opplever at majoriteten av fuglehundeiere i disse dager benytter GPS i en eller annen grad. Når verktøyet da er til bruk i sikkerhetsøyemed under en jaktprøve, og ikke for bedømming av hunden, faller i våre øyne denne problemstillingen bort.

Vedlegg D

Opprop

Vi vil parallelt igjennom vinteren 25 gjøre et opprop, hvor fuglehundeiere og prøvedeltagere kan ytre sine tanker om temaet. Det kan følges her:

<https://www.berntnor.no/delta/gps-som-sikkerhetsverktoy/>